

DANIA

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Danii	2
1.1. Informacje geograficzne	2
1.2. Cechy charakterystyczne Danii.....	2
1.3. Święta narodowe i dni wolne od pracy	3
1.4. Telefony alarmowe i informacyjne	3
1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych.....	4
1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Danii w języku angielskim.....	5
1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu.....	5
2 Praca w Danii	5
2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Danii.....	5
2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do duńskiego rynku pracy	5
2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej.....	6
2.1.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	6
2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Danii	7
2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia.....	7
2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	7
2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	7
2.2.4. Prasa	7
2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy.....	8
2.2.6. Ubieganie się o pracę	8
2.2.7. Staże zagraniczne	8
2.2.8. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	8
2.3. Warunki pracy.....	9
2.3.1. Rodzaje umów o pracę	9
2.3.2. Czas pracy	10
2.3.3. Urlop wypoczynkowy	10
2.3.4. Wynagrodzenie	10
2.3.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu ...	10
2.4. Podatki	11
2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	11
2.4.2. Podatek VAT.....	12
2.4.3. Podatek pośredni – Akcyza.....	13
2.4.4. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu ...	13
2.5. Zabezpieczenie społeczne	13
2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych - beneficjenci i warunki uzyskania	13
2.5.1.1. Emerytura.....	13
2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby	14
2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa	15
2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy	15
2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	16
2.5.2. Inne świadczenia socjalne - beneficjenci i warunki uzyskania.....	17
2.5.2.1. Świadczenia rodzinne	17
2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia.....	17
2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu ...	19
3. Warunki życia	19
3.1. Zakwaterowanie	19
3.2. Prawo jazdy.....	19

3.3. System edukacji	20
3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	21
3.5 Kursy języka narodowego.....	22
3.6 System opieki zdrowotnej.....	22
3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych.....	22
3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne	22
3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Danii.....	23
3.7. Adresy stron internetowych zawierających informacje z powyższego zakresu	24

1. Informacje ogólne o Danii

1.1. Informacje geograficzne

Królestwo Danii - państwo położone w północnej części kontynentu europejskiego zajmujące powierzchnię 43.100 km², pomiędzy Morzem Północnym a Morzem Bałtyckim. Dania jest częścią Półwyspu Jutlandzkiego. Południowa część Półwyspu należy do Niemiec. W skład Danii wchodzi ponadto 406 wyspy na obszarze cieśnin Duńskich, a długość linii brzegowej wynosi 7314 km¹. Klimat jest umiarkowany, zmienny i wietrzny z dużą wilgotnością. Średnie opady to 650 milimetrów, największe występują w południowo-zachodniej części kraju. Średnie temperatury to 16° C w sierpniu i 0° C w styczniu.

1.2. Cechy charakterystyczne Danii

Dania jest najstarszą monarchią w Europie. Od 1849 roku jest monarchią konstytucyjną z systemem parlamentarno-gabinetowym. Głową państwa jest królowa Małgorzata II panująca od 1972 roku, ale rządzi realnie tylko w porozumieniu z parlamentem i rządem. Jednoizbowy parlament Folketing liczy 179 posłów.

Danię zamieszkuje 5,430, tys. mieszkańców, oprócz 47.000 mieszkańców Wysp Owczych i 57.000 Grenlandii²

Stolicę Królestwa Danii, zamieszkuje obecnie ok. 620 tyś. mieszkańców, a cały zespół metropolitarny, zwany Wielką Kopenhagą, liczy prawie półtora miliona osób (miasto leży na wschodzie wyspy Zelandia i po części na wyspie Amager; w 2000 roku zostało połączone mostem ze szwedzkim Malmo)

Wyznania religijne Danii: 77% protestanci

Od 1 stycznia 2007 r. kraj dzieli się administracyjnie na 5 regionów i 98 gmin³

Językiem urzędowym Danii jest język duński, który występuje w wielu regionalnych dialektach. Najpowszechniej znanym językiem obcym jest język angielski. Wiele osób zna również język niemiecki.

Jednostką monetarną w Danii jest korona duńska. W języku duńskim korona nazywa się krone (liczba mnoga: kroner). 1 krone dzieli się na 100 ore. Przelicznik koron na złotówki wynosi w przybliżeniu 0,5762⁴ zł.

Południową część Półwyspu Jutlandzkiego zamieszkuje niemieckojęzyczna mniejszość. Danię zamieszkują gł. Duńczycy stanowiący 94,3% ogółu ludności (2010), poza tym Turcy,

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Dania> - stan z dnia 14.11.2018

² <https://pl.wikipedia.org/wiki/Dania> - stan z dnia 14.11.2018

³ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Dania> - stan z dnia 14.11.2018

⁴ <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/kursy/kursya.html> - stan z dnia 13.11.2018

Norwegowie, obywatele Wielkiej Brytanii i byłej Jugosławii, Irańczycy, Niemcy, Szwedzi, także Polacy, m.in. na wyspach Falster, Lolland i Langeland.

1.3. Święta narodowe i dni wolne od pracy

Nowy Rok (1 stycznia), Święta Wielkanocne (święto ruchome - marzec/kwiecień), Dzień Dziękczynienia (16 maja), Wniebowstąpienie NMP (29 maja), Dzień Konstytucji (5 czerwca), Zielone Świątki (święto ruchome), Święta Bożego Narodzenia (25-26 grudnia).

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Telefon alarmowy - 112

Zagubienie karty kredytowej⁵:

Aby skontaktować się z konkretnym bankiem należy wybrać numer kierunkowy +45, a następnie:

Arbejdernes Landsbank
Tel: 38 48 48 48
Danske Bank
Tel: 70 20 70 20
Jyske Bank
Tel: 80 01 85 88
Lån & Spar Bank (tylko duński)
Tel: 33 78 19 29
Nordea
Tel: 33 33 60 60
Nykredit (tylko duński)
Tel: 70 10 90 00
Sydbank
Tel: 44 232

Zagubione przedmioty:

Biuro rzeczy znalezionych⁶:

Copenhagen Police
113, Slotsherrensvej
2720 Vanløse
Tel.: +45 38 74 88 22

Informacje o rzeczach zgubionych/ znalezionych;

W autobusach: +45 +70 15 70 00; pociągach: +45 2468 0960; na lotnisku +45 3247 4725

Nagle wypadki⁷;

Apteka
Steno Apotek (obok Dworca Głównego)
6C, Vesterbrogade
1620 Copenhagen V
Tel.: +45 33 14 82 66
Glostrup Apotek, Hovedvejen 101, 2600 Glostrup, tel.: +45 4396 0020

---

⁶ <http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen/lost-property-theft> - stan z dnia 14.11.2018

⁷ <http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen/emergencies> - stan z dnia 14.11.2018

Lyngby Svane Apotek, Lyngby Hovedgade 27, 2800 Kongens Lyngby, tel.: +45 4587 0096

Hillerød Frederiksborg Apotek, Slotsgade 26, 3400 Hillerød, tel.: +45 2826 5600

Lekarz na telefon:

Tel.: +45 +45 2596 9375

Dentysta:

Tel.: +45 6075 4070

Informacja turystyczna(Kopenhaga):⁸ +45 7022 2442 lub_3325 7400, email: woco@woco.dk

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP w Kopenhadze

Richelieus Alle 12, 2900 Hellerup

tel. (+45) 39 46 77 00

faks (+45) 39 46 77 66

e-mail: copenhagen.info@msz.gov.pl

<http://www.ambpol.dk>

Wydział Konsularny

Richelieus Alle 10, 2900 Hellerup

tel. (+45) 39 46 77 21

faks. (+45) 39 46 77 88

e-mail: kopenhaga.amb.wk@msz.gov.pl

Telefon alarmowy Wydziału Konsularnego

Czynny po godzinach pracy urzędu, do niezwłocznej interwencji konsularnej w sprawach wypadków, aresztowania, zgonów polskich obywateli na terenie Danii:

Tel: (+45) 20 61 19 17

Pod w/w numerem nie udziela się standardowych informacji, które znajdują się na stronie internetowej placówki.

Konsulat RP w Aarhus

Konsul Honorowy: Ole Lykke Ravnsbo

Strandvejen 94

8100 Aarhus C

tel. (+45) 87 34 34 34

fax. (+45) 87 34 34 00

e-mail: office@interlex.dk, or@interlex.dk

Konsulat RP w Svendborgu

Konsul Honorowy: Jan Krossteig

Hvidkilde Ladegård

Faaborgvej 240

5700 Svendborg

tel. (+45) 62 20 25 40

---

⁸ <http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen/contact-us> - stan z dnia 14.11.2018

fax. (+45) 62 20 25 42

e-mail: polen@krossteig.dk

Przedstawicielstwa dyplomatyczne w Danii oraz poza jej granicami, w tym ambasady, konsulaty, izby handlowe: <http://www.dk.embassyinformation.com/>.

Ambasada Królestwa Danii

ul. Marszałkowska 142

00-061 Warszawa

e-mail: wawamb@um.dk

tel.: +48 (22) 565 29 00

fax: + 48 (22) 565 29 70

1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Danii w języku angielskim

<http://www.denmark.dk>

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.um.dk> - Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii

<http://www.ft.dk> - strona Parlamentu

<http://www.dst.dk> - statystyki dotyczące Danii

<http://www.kl.dk/English/> - strona duńskich komun

<http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen-tourist> - informacje dotyczące Kopenhagi oraz Danii

<http://www.cphpost.dk> - duńskie informacje w j. angielskim

<http://www.nbp.pl> – strona Narodowego Banku Polskiego

<http://www.visitdenmark.com> - rozmaite dane turystyczne dotyczące Danii

<http://www.denmark.dk> - Ministerstwo Spraw Zagranicznych

<http://www.nyidanmark.dk/> - portal New in Denmark - dla ludzi nowoprzybyłych do Danii

<https://www.workindenmark.dk/> - portal dla poszukujących pracy

<http://star.dk/> - Duńska Agencja ds. Rynku Pracy odpowiada za sprawy dotyczące pracowników delegowanych do pracy Danii.

<http://www.skat.dk> - SKAT jest urzędem podlegającym duńskiemu Ministerstwu Podatków. Udziela informacji o duńskich przepisach podatkowych, w tym dotyczących osób zagranicznych przebywających w Danii oraz zagranicznych firm prowadzących działalność w Danii.

2 Praca w Danii

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Danii

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do duńskiego rynku pracy

Na podstawie przepisów Unii Europejskiej o swobodzie przepływu pracowników i usług, każda osoba podejmująca pracę w Danii, ma prawo legalnie pracować i mieszkać na terenie Danii, bez konieczności ubiegania się o pozwolenie na pracę i pobyt. W takiej sytuacji wymagane jest jedynie uzyskanie od regionalnej administracji rządowej potwierdzenia zameldowania⁹. Lista wymaganych dokumentów, niezbędnych do uzyskania zameldowania oraz informacja o czasie postępowania meldunkowego wydawana jest na życzenie przez regionalną administrację rządową.

Członkowie rodzin osób poszukujących pracy w Danii mogą im towarzyszyć pod warunkiem, że przedstawiony zostanie akt ślubu lub inny dokument potwierdzający pokrewieństwo np. akt urodzenia, a także posiadać wizę, w przypadku gdy pochodzą z kraju, którego obywatele

⁹ <https://www.nyidanmark.dk/en-GB> - stan z dnia 14.11.2018

muszą posiadać wizę wjazdową do Danii. Obywatele UE/EOG mogą przebywać w Danii maksymalnie przez 3 miesiące, natomiast osoby poszukujące pracy maksymalnie do 6 miesięcy, pod warunkiem, że będą w stanie samodzielnie się utrzymać.

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej

Reguły podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Danii określone zostały w kilku aktach prawnych - ustawie o przedsiębiorstwach, ustawie o przedsiębiorstwach prywatnych, ustawie o rachunkowości przedsiębiorstw, ustawie o podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej w celach zarobkowych.

W Danii główną zasadą funkcjonowania gospodarki jest wolny rynek, swobodna konkurencja oraz brak ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej. Każdy może założyć firmę i prowadzić działalność gospodarczą, z wyłączeniem zawodów wymagających szczególnych kwalifikacji. W zasadzie wszystkie branże działalności są dostępne dla prywatnych przedsiębiorców. Istnieją pewne wymogi w zakresie wysokości kapitału założycielskiego w odniesieniu do oddziałów banków i firm ubezpieczeniowych.

Wszystkie formy prawne firm występujące w działalności gospodarczej na rynku duńskim są dostępne w jednakowym stopniu dla podmiotów krajowych, jak też zagranicznych.

Najważniejsze z nich to:

- spółka akcyjna (A/S),
- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ApS),
- spółka jawna (I/S),
- spółka komandytowa (K/S),
- oddział firmy zagranicznej (filial),
- przedstawicielstwo firmy zagranicznej (salgskantor).

Obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej mogą zakładać przedsiębiorstwa w dowolnej formie prawnej występującej na rynku duńskim i muszą uzyskać zezwolenie na pobyt. Korzystną formą jest utworzenie biura firmy na rynku duńskim, albowiem nie wymaga to angażowania środków kapitałowych, jak w wypadku spółki akcyjnej czy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością¹⁰.

Firma zagraniczna może otworzyć swój oddział na rynku duńskim pod warunkiem, że jest ona zarejestrowana w swoim kraju wg regulacji prawnych korespondujących z duńskimi przepisami stosowanymi wobec spółki akcyjnej (A/S) lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (ApS).

W składzie zarządu oddziału firmy zagranicznej, podobnie jak spółki akcyjnej oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nie musi być osoby posiadającej prawo pobytu w Danii lub UE.

2.1.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

Zasady otrzymania pozwolenia na pracę i pobyt, jak również niezbędne formularze, można znaleźć na stronach internetowych Duńskiego Urzędu Imigracyjnego: www.udlst.dk.

Duńskie ustalenia dotyczące dostępu do duńskiego rynku pracy po rozszerzeniu UE są dostępne na stronach Duńskiego Ministerstwa Pracy: www.bm.dk.

Strona duńskiego EURES: www.eures.dk zawiera wytyczne dla pracowników z nowych krajów członkowskich dotyczące poszukiwania pracy w Danii, jak i informacji dotyczących zatrudnienia obywateli nowych krajów członkowskich. Należy również zwrócić uwagę na stronę www.denmark.dk w celu uzyskania informacji dotyczących przesiedleń do Danii i www.workindenmark.dk, aby otrzymać informację o pracy w Danii.

Szczegółowe informacje dotyczące aktów prawnych oraz zasad zakładania i prowadzenia firmy na terenie Danii można znaleźć na stronach www.investindk.dk oraz www.eogs.dk. Ponadto

¹⁰ <http://www.investindk.com> - stan z dnia 14.11.2018

informacje o rejestracji firmy oraz świadczonych usługach na terenie Danii można uzyskać na stronie www.virk.dk (w języku duńskim).

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Danii

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Publiczne Służby Zatrudnienia w Danii oferują łatwy dostęp do rynku pracy na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim wszystkim osobom szukającym pracy, pracodawcom i firmom specjalizującym się w rekrutacji personelu. Udzielają one wyczerpujących i szczegółowych informacji na temat ofert pracy i osób szukających pracy oraz w kwestiach z tym związanych. Oferują również szeroki zakres aktywnych usług w zakresie wspomagania w poszukiwaniu pracy i rekrutacji personelu.

Oferty pracy PSZ są publikowane na stronach internetowych: www.jobnet.dk oraz www.workindenmark.dk. Wyszukiwanie ofert jest możliwe dla całego kraju, wybranego regionu lub zawodu. Możliwe jest zamieszczenie swojego CV w bazie danych.

Można również zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy w lokalnym biurze pracy. Pracownicy PSZ udzielają informacji na temat poszukiwania pracy oraz dostępnych kursów zawodowych.

PSZ oferują również następujące usługi:

Workindenmark.dk

Strona internetowa, na której poszukujący pracy w Danii Polacy, mogą przeszukiwać bazę ofert pracy pod kątem branży oraz zarejestrować swoje CV, które będzie dostępne dla pracodawców korzystających z portalu. Workindenmark.dk oferuje również informacje w języku polskim na temat warunków życia i pracy, przepisów z zakresu pozwolenia na pobyt, zabezpieczenia społecznego, podatków, itp. Znajdują się tam również linki do przydatnych stron internetowych.

Osoby zainteresowane uzyskaniem informacji w języku polskim o rynku pracy, przepisach, kulturze lub możliwościach zatrudnienia na terenie Danii, mogą skontaktować się z polską infolinią, telefon +45 72 22 33 99.

Job-shops

Są to miejsca z wywieszonymi ofertami pracy. Nazwy, adresy i numery telefonów pracodawców są z reguły ogólnodostępne. Kserokopie ofert, jak również telefon (w celu skontaktowania się z pracodawcą) są dostępne za darmo.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Duńska strona doradców EURES: www.eures.dk zawiera odnośniki do innych stron www.workindenmark.dk związanych z duńskim rynkiem pracy w szczególności www.workindenmark.dk. Istnieje również możliwość wyszukania duńskiego doradcy EURES w celu skontaktowania się odnośnie warunków życia i pracy w Danii lub w związku z konkretną ofertą pracy na portalu EURES: www.eures.europa.eu.

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

W Danii działa wiele prywatnych agencji pracy czasowej w dziedzinach takich jak: obsługa sekretariatów, obsługa przyjęć, prace magazynowe itp. Oferty jak i bazy ofert pracy można znaleźć na stronie: www.job-guide.dk

2.2.4. Prasa

Większość duńskich gazet współpracuje z portalem pracy: <http://www.jobzonen.dk>

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Przydatne adresy stron internetowych:

<http://studiejobs.dk>

<http://www.dk-jobs.dk>

<http://www.job-guide.dk>

<http://www.copcap.com>

2.2.6. Ubieganie się o pracę

Dokumenty aplikacyjne:

Aplikacja powinna być napisana w języku duńskim, chyba że oferta mówi inaczej.

Aplikacja powinna ograniczać się do maksimum 2 stron formatu A4 i musi zawierać:

- odpowiedź na ofertę,
- opis kwalifikacji,
- opis cech osobowościowych,
- zawierać kopie referencji i dyplomów.

Załączniki nie powinny przekraczać 3 dokumentów.

CV powinno być napisane w układzie chronologicznym, zaczynając od czasu obecnego.

Ponadto zaleca się posiadanie następujących dokumentów:

- paszport lub dowód osobisty ważne przez cały czas pobytu w Danii,
- akt ślubu oraz akt urodzenia,
- kserokopie dokumentów osobistych.

Zaleca się posiadanie karty płatniczej w systemie Visa lub Eurocard.

2.2.7. Staże zagraniczne

Informacje nt. staży i praktyk zagranicznych, nie tylko w Danii ale i w innych krajach Unii Europejskiej można znaleźć na Europejskim Portalu Młodzieżowym:

http://europa.eu/european-union/life/education-training_pl

Na powyższej stronie można także znaleźć inne ciekawe informacje dla ludzi młodych, takie jak międzynarodowe wolontariaty, prace sezonowe, wakacyjne, programy au pair, możliwości kształcenia.

Aby odbyć staż w Danii należy uzyskać w Urzędzie Imigracyjnym pozwolenie na pobyt. Dodatkowymi warunkami, które muszą być spełnione są:

- wiek 18-34 lata
- staż musi być zgodny z kierunkiem wykształcenia, może się odbyć w trakcie studiów lub bezpośrednio po ich zakończeniu (maksymalnie do 18 miesięcy po ich zakończeniu). Należy przedstawić Urzędowi Imigracyjnemu przetłumaczone dokumenty poświadczające zgodność stażu z kierunkiem kształcenia.
- wynagrodzenie musi być zgodne ze standardami duńskimi odnośnie staży
- miejsce stażu musi gwarantować jego adekwatność. Należy przedstawić Urzędowi Imigracyjnemu poświadczenie przyjęcia na staż oraz program stażu.

Wymagane jest również wyjaśnienie w jaki sposób staż uzupełni zdobytą wiedzę.

Więcej na temat staży na stronie internetowej

<http://www.iu.dk/>

2.2.8. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.nyidanmark.dk/>

<http://www.investindk.com>

<http://www.eures.praca.gov.pl>

<http://www.workindenmark.dk>

<http://www.eures.dk>

<http://www.federacja-polonia.dk/>

2.3. Warunki pracy

W Danii nie ma jednolitego aktu prawnego - kodeksu pracy, który regulowałby relacje między pracodawcami i pracownikami wszystkich grup zawodowych. Większość zagadnień w stosunkach pracodawca-pracownik w sektorze prywatnym takich jak: wymiar czasu pracy, minimalny czas urlopu, maksymalny wiek emerytalny, okres wypowiedzenia czy prawa do urlopów macierzyńskich przyjętych zostało w umowie głównej między Duńską Federacją Związków Zawodowych a Duńską Konfederacją Pracodawców. Umowa ta podlega negocjacom raz na cztery lata, natomiast w odniesieniu do warunków płacowych, tj. poziomu wzrostu wynagrodzeń co dwa lata. Należy przy tym podkreślić, iż pozycja związków zawodowych w Danii jest bardzo mocna, należy do nich ponad 85% zawodowo czynnych osób.

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Umowy o pracę czasową muszą być zawierane na piśmie pomiędzy pracownikiem a agencją pracy czasowej. Nie ma obowiązującego prawa regulującego czas trwania i sposoby odnawiania takiego rodzaju umów.

W przypadku każdego stosunku pracy trwającego dłużej niż miesiąc oraz średnio dłużej niż 8 godzin w tygodniu, istnieje kilka regulacji, których należy przestrzegać.

Pracodawca musi poinformować swojego pracownika o szeregu warunków podstawowych¹¹:

1. nazwach (nazwiskach) i adresach pracodawcy i pracownika,
2. lokalizacji miejsca pracy oraz miejsca, w którym najczęściej wykonywana jest praca,
3. opisie pracy lub specyfikacji stanowiska lub kategorii pracy pracownika,
4. rozpoczęciu umowy o pracę,
5. oczekiwanym czasie trwania pracy - jeżeli nie jest to praca stała,
6. praw dotyczących dni wolnych od pracy lub wynagrodzenia za urlop,
7. długości okresu wypowiedzenia obowiązującej obie strony,
8. uzgodnionej płacy na początku okresu zatrudnienia oraz warunkach płatności,
9. zwykłych dziennych lub tygodniowych godzinach pracy,
10. specyfikacji układów zbiorowych regulujących dany rodzaj pracy.

Regulacje te mogą jednak zostać uchylone w przypadku pracy czasowej lub w przypadkach określonych zadań.

Wykonywanie pracy w różnych lokalizacjach.

W przypadkach gdy pracownik jest kierowany za granicę do jednego lub wielu państw, a praca przekracza jeden miesiąc, musi on otrzymać pisemne dokumenty dotyczące swojego zatrudnienia. Dokumenty te powinien otrzymać przed wyjazdem.

Poza podstawowymi informacjami, jakie te dokumenty zawierają, powinien on otrzymać informacje o:

1. czasie trwania pracy za granicą,
2. walucie, w jakiej wypłacane będą jego płace,
3. świadczeniach pieniężnych lub zaopatrzeniu, jakie może być związane z jego pobytem,
4. warunkach powrotu do kraju ojczystego,
5. informacje o tym, czy wystawiono konieczne zaświadczenia związane z jego stanowiskiem.

Drogowy transport międzynarodowy może podlegać regulacjom w zakresie:

1. obsady pojazdów,

¹¹ <https://www.workindenmark.dk/Working-in-DK/Employment-contract> - stan z dnia 14.11.2018

2. wymogów dotyczących kierowców pojazdów dotyczących np. minimalnego wieku,
3. dopuszczalnych czasów kierowania dla personelu,
4. książek kontrolnych oraz sprzętu kontrolnego rejestrującego czas pracy i okresy odpoczynku.

Czas pracy musi być zorganizowany w taki sposób, by pracownicy dysponowali okresem odpoczynku trwającym przynajmniej 11 kolejnych godzin w ciągu każdych 24 godzin. Pracownicy umysłowi, których obowiązki wiążą się z ponoszeniem kosztów podróży, pobytem poza domem itp., mogą otrzymać zwrot wszystkich koniecznych wydatków od pracodawcy, który także jest zobowiązany pokryć ich część z góry.

Staż

Umowy stażu muszą być zawierane na piśmie. Umowy stażu to umowy, na mocy których pracodawca (w sektorze rzemiosła, handlu, przemysłu itp.) zgadza się przyuczyć inną osobę do określonego zawodu lub zorganizować takie szkolenie.

2.3.2. Czas pracy

Zarówno dla pracowników sektora państwowego, jak i prywatnego obowiązuje 37-godzinny tydzień pracy. W zależności od danych umów zbiorowych pracownikom pracującym na drugą i trzecią zmianę mogą przysługiwać dodatkowe 2 godziny urlopu za każde 37 godzin pracy. Godziny nadliczbowe płatne są na ogół według stawki 50% więcej za pierwsze 3 godziny oraz 100% więcej za godziny następne i pracę w niedziele i święta państwowe.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Wszystkim pracownikom przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze pięciu tygodni rocznie. Wynagrodzenie za okres urlopu pracownik pobiera z kasy urlopowej.

Płatny urlop zaczyna przysługiwać w kolejnym roku urlopowym podczas bieżącego roku kalendarzowego. Rok urlopowy rozpoczyna się 2 maja danego roku i trwa do 30 kwietnia roku następnego (w roku 2000 uzyskiwało się prawo do urlopu dla roku urlopowego rozpoczynającego się 1 maja 2001 r.).

Na podstawie umowy generalnej przysługuje 30 dni roboczych urlopu (licząc z sobotami), z których 18 dni nieprzerwanego urlopu musi przypadać na okres od 1 maja do 30 września danego roku urlopowego. Odstępstwa od tej reguły mogą występować lokalnie.

Prawo do urlopu i wynagrodzenia w czasie urlopu jest zagwarantowane ustawowo. Wszelkie odstępstwa od tych reguł zawierane w umowach są bezprawne.

Jeżeli nie przepracowało się całego poprzedniego roku kalendarzowego nabywa się prawo do części urlopu (około 2,08 dnia urlopu za każdy przepracowany miesiąc).

2.3.4. Wynagrodzenie

W Danii prawo nie określa wysokości minimalnej płacy. Warunki pracy i płacy regulowane są w układach zbiorowych. Nie ma gwarancji minimalnego wynagrodzenia, która obejmuje rynek pracy jako całości, nawet jeśli poszczególne układy zbiorowe określają minimalne wynagrodzenia w danej branży. Wynagrodzenie ustalane jest przeważnie jako stawka za miesiąc, dzień lub godzinę (wypłacane raz lub dwa razy w miesiącu). Pracodawca wypłaca pensje po odliczeniu podatku. Dania szuka w Polsce pracowników, zarówno specjalistów, jak i zwykłych robotników.

2.3.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.dst.dk

www.statbank.dk

www.workindenmark.dk
www.jobindex.dk

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dania jest krajem, w którym obciążenia podatkowe są jednymi z najwyższych w Europie. Minimalną stawkę opodatkowania dochodów w 2014 r. określono na poziomie 44,63%, a maksymalną w wysokości 51,7%. System podatkowy w Danii jest progresywny, bardzo rozbudowany i obejmuje zarówno podatki bezpośrednie, jak i podatki pośrednie.

Podatki bezpośrednie:

- podatek odliczany od źródła dochodu (osób fizycznych i prawnych)- podatek nie odliczany od źródła dochodu
- podatki bezpośrednio kierowane do budżetu państwa
- podatek miejski
- składki zdrowotne
- podatek kościelny
- składki pracownicze
- składki ATP (składka emerytalna)
- podatek od wartości nieruchomości obliczany na podstawie wyceny publicznej
- podatek od nieruchomości (podatek gruntowy) - podatek od wynajmu zagranicznej siły roboczej

Podatki pośrednie:

- VAT
- podatki środowiskowe
- akcyza
- cła

Każda osoba fizyczna w wieku powyżej 15 lat oraz osoba poniżej 15 lat, jeśli uzyskuje własny dochód, jest zobowiązana złożyć zeznanie podatkowe za zakończony rok podatkowy w terminie do 1 lipca, jeśli termin ten nie został przedłużony na wniosek zainteresowanej osoby. Ogólną zasadą jest oddzielne rozliczanie podatku dochodowego przez żonę i męża pozostających w związku małżeńskim. Osoby fizyczne, które w wyniku działalności zarobkowej uzyskują dochody wyłącznie na terytorium Danii, lub nie uzyskują żadnego dochodu, są zobowiązane do złożenia zeznania podatkowego w uproszczonej formie do 1 maja po zakończonym roku podatkowym. Obywatele państw obcych posiadający stałe miejsce pobytu w Danii podlegają tym samym regulacjom podatkowym co obywatele duńscy. Duński system podatku od dochodów osób fizycznych rozróżnia całkowite i ograniczone zobowiązania podatkowe. Osoba podlegająca całkowitemu obowiązkowi podatkowemu w Danii jest zobowiązana do zapłacenia podatku od wszystkich dochodów, łącznie z dochodami od kapitału, uzyskanymi zarówno w Danii, jak i poza granicami kraju. Natomiast osoba podlegająca ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu opłaca podatek od dochodu uzyskanego tylko w Danii. Podstawowe kryteria określające całkowity lub ograniczony obowiązek podatkowy to pobyt stały w Danii, okres pobytu, miejsce zatrudnienia, miejsce stałej siedziby pracodawcy, rodzaj uzyskiwanego wynagrodzenia. Obowiązek podatkowy osoby fizycznej wobec duńskiego wymiaru podatkowego wygasa z dniem opuszczenia przez tę osobę terytorium Danii. Obywatelstwo osoby fizycznej nie wpływa na rodzaj posiadanego obowiązku podatkowego.

Wynagrodzenie oraz dochody od kapitału osób fizycznych podlegają progresywnemu opodatkowaniu. Dozwolone odpisy od podstawy opodatkowania nie mogą przekraczać 33%

wartości należnego podatku od dochodu w danym roku podatkowym. Podatek od dochodów osób fizycznych składa się z dwóch części:

– liniowego podatku municypalnego płaconego na rzecz władz lokalnych, określane jest przez każdy z regionów indywidualnie i waha się od 22,7% do 27,8%, a podatek kościelny, który jest opcjonalny, waha się od 0,44% do 1,5%.

– progresywnego podatku płaconego na rzecz skarbu państwa, którego stawka jest uzależniona od wartości uzyskiwanego dochodu:

- 5,64% dla dochodów wyższych od kwoty wolnej od podatku 42.000,- DKK, powiększonych o dochody od kapitału;
- dodatkowo 15% dla dochodów wyższych od kwoty 421.000,- DKK, powiększonych o dochody od kapitału.

Ponadto od dochodów osób fizycznych pobierany jest podatek w wysokości 8% na rzecz funduszu zatrudnienia oraz 6% składka na ubezpieczenie zdrowotne. Dochody osób fizycznych mogą być obciążone podatkami do poziomu 51,7% ustalonego jako maksymalny. Na każdy okres podatkowy ustalana jest kwota wolna od podatku oraz maksymalny pułap obciążeń podatkowych.

Pracownicy zagraniczni nie posiadający stałego miejsca pracy lub nie przebywający w Danii przez okres dłuższy niż 6 miesięcy, są zobowiązani do opodatkowania dochodów uzyskiwanych tylko w Danii. Natomiast pracownicy zagraniczni przebywający w Danii ponad 6 miesięcy podlegają duńskiemu obowiązkowi podatkowemu.

Przy spełnieniu określonych w ustawie warunków pracownicy zagraniczni zatrudnieni czasowo w Danii mogą opodatkować uzyskiwane dochody wg. liniowej stawki 25%, jednak wówczas nie mają zastosowania dopuszczalne odpisy od podstawy opodatkowania.

Obowiązująca stawka 8% podatku od dochodu na fundusz zatrudnienia ma zastosowanie wobec wszystkich pracowników zagranicznych w Danii.

Generalnie wszystkie przychody - pieniężne jak również niepieniężne - są opodatkowane. Jakkolwiek, istnieje wiele odliczeń, które można uwzględnić przy wyliczaniu podatku dochodowego (na przykład: odliczenie „osobiste” (kwota wolna od podatku), odsetki od kredytów hipotecznych, koszty dojazdów, składki na rzecz związków zawodowych czy też na ubezpieczenie). Prawodawstwo duńskie przewiduje możliwość płacenia przez cudzoziemców czasowo zatrudnionych w Danii podatku dochodowego w wysokości 25% oraz 33% przy spełnieniu następujących warunków¹²: osoba taka musi pracować dla podmiotu duńskiego podlegającego pełnemu obowiązkowi podatkowemu lub dla oddziału firmy zagranicznej musi mieć podpisany kontrakt na okres minimum 6 miesięcy lecz nie dłużej niż 3 lata (25%) lub 5 lat (33%).

2.4.2. Podatek VAT

W Danii obowiązuje jednolita stawka VAT (dun. moms) w wysokości 25%. Obejmuje ona import oraz dostawy towarów i większość usług. Nie ma stawek obniżonych, preferencyjnych czy specjalnych dla wybranych grup towarów. Istnieje natomiast lista towarów i usług zwolnionych

¹² www.skat.dk - stan z dnia 14.11.2018

z VAT (m.in. opieka zdrowotna i społeczna, edukacja, przewóz osób, działalność ubezpieczeniowa, niektóre operacje finansowe, itp.). Transakcje eksportowe nie są obciążone podatkiem VAT.

Niektóre transakcje były dotychczas wyłączone z opodatkowania VAT. Począwszy od 2011 r. usługi biur turystycznych, obrót nieruchomościami oraz administrowanie nimi są objęte podatkiem VAT.

Wszystkie duńskie firmy, łącznie z oddziałami i przedstawicielstwami firm zagranicznych, dostarczające towary i usługi podlegające podatkowi VAT oraz realizujące roczny obrót o wartości ponad 50.000 DKK (6.720 €), są zobowiązane dokonać wpisu w rejestrze podatkowym i posiadać numer VAT.

Stan prawny na dzień 1 stycznia 2013 r. nie przewiduje minimalnej wartości obrotu firm zagranicznych dla potrzeb rejestracji jako płatnik VAT – oznacza to obowiązek rejestracji VAT wraz z dokonaniem pierwszej transakcji podlegającej podatkowi od towarów i usług w Danii.

Na towary i usługi eksportowane, które podlegają obowiązkowi VAT, stawka jest równa 0%. Oznacza to w praktyce, iż nie należy naliczać VAT przy ich sprzedaży, ale nabywca zachowuje prawo do redukcji VAT przy nabywaniu tych towarów i usług. Firmy nie posiadające w Danii numeru VAT mogą aplikować o zwrot podatku stosownie do VIII oraz XIII Dyrektywy UE.¹³

2.4.3. Podatek pośredni – Akcyza

Podatek akcyzowy (duń. punktafgift) jest w Danii nakładany na wiele towarów. Dania wdrożyła w tym zakresie wszystkie dyrektywy Unii Europejskiej, a oprócz tego wprowadziła liczne własne podatki akcyzowe. Od 2002 r. podatek ten jest nakładany m. in. na następujące towary: czekolada i wyroby cukiernicze, cygara, cygara hawańskie i cygaretki - zgodnie z dyrektywą UE, bibułka papierosowa, tytoń do żucia, tabaka, papierosy i tytoń fajkowy - zgodnie z dyrektywą UE, opony samochodowe, energia elektryczna, gaz ziemny i gaz płynny (LPG), kawa i herbata, alkohole - zgodnie z dyrektywą UE, wina i wino owocowe, piwo - zgodnie z dyrektywą UE.

2.4.4. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.denmark.dk

www.infor.pl

www.skat.dk

www.indberet.virk.dk (w języku duńskim)

2.5 Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.1.1. Emerytura

W Danii system emerytalny składa się z trzech filarów. Pierwszy¹⁴ z nich to emerytura państwowa (*folkepension*). Kwalifikują się do niej obywatele Danii, którzy ukończyli 65. rok życia (z czasem wiek będzie rósł). Obliczana jest na podstawie przychodów z tytułu zgromadzonych oszczędności (w drugim filarze lub innych) oraz stażu pracy. Ci, którzy przepracowali co najmniej 40 lat mogą ubiegać się o emeryturę w pełnej wysokości. W 2018 r. wynosi 12 965 DKK miesięcznie (ok. 1 740 EUR), co odpowiada ponad połowie średniego wynagrodzenia w Danii. W ramach

¹³ <http://www.taxindenmark.com/> - stan z dnia 14.11.2018

¹⁴ <https://www.analizy.pl> oraz <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/penge-og-pension/folkepension> - stan na 14.11.2018

pierwszego filara funkcjonuje również dodatek dla biedniejszych emerytów w wysokości 17 200 DKK rocznie (2 308 EUR).

Drugi filar¹⁵ emerytalny to dobrze znane z innych systemów programy pracownicze. W Danii nazywają się ATP i należą do niego niemal wszyscy obywatele powyżej 16. roku życia (ok. 5,1 mln osób). Pracownicy odprowadzają miesięczne składki na swoje konto. To stała kwota, zależna wyłącznie od ilości przepracowanych godzin (nie zależy od zarobków). To, co płaci pracownik to zaledwie jedna trzecia całkowitej składki. Resztę dopłaca pracodawca. W 2016 roku całkowita składka zatrudnionego w pełnym wymiarze godzin wynosiła 284 DKK miesięcznie (38 EUR). W 2018 roku pełne świadczenie z tytułu ATP dla 65-latka wynosi 23 600 DKK rocznie (3 167 EUR). Istnieje możliwość odroczenia emerytury. Za każdy rok zwłoki nasza wypłata będzie rosła – o +5% jeśli zdecydujemy się przesunąć pobieranie świadczenia o rok i o +104% jeśli zgłosimy się po środki po 10 latach.

W końcu trzeci filar emerytalny. To również pracownicze programy, ale w tym wypadku zależne od dochodów. Według danych OECD, składki wahają się najczęściej od 12 do 18% wynagrodzenia brutto i zależą wprost proporcjonalnie od wysokości wynagrodzenia.

Świadczenia z systemu powszechnego waloryzowane są automatycznie każdego roku zależnie od wzrostu przeciętnego wynagrodzenia,

Możliwe jest **łączenie emerytury z dochodami z pracy**, ale świadczenie z systemu powszechnego obniżane jest w zależności od osiągniętych zarobków.

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Ubezpieczeniem na wypadek choroby objęci są wszyscy pracownicy i pracujący na własny rachunek oraz współpracujący współmałżonkowie.

Świadczenia medyczne przysługują wszystkim mieszkańcom Danii i cudzoziemcom, którzy przebywają w Danii przynajmniej 6 tygodni.

Świadczenia pieniężne płacone przez pracodawcę przysługują pracownikom po przynajmniej 74 godzinach zatrudnienia w ciągu ostatnich 8 tygodni przed chorobą, a płacone przez władze samorządowe - po przynajmniej 120 godzinach zatrudnienia w ciągu ostatnich 13 tygodni przed chorobą lub odbywaniu szkolenia zawodowego trwającego minimum 18 miesięcy, odbywaniu płatnego stażu lub przebywaniu na zasiłku dla bezrobotnych.

Pracującym na własny rachunek świadczenie pieniężne przysługuje po minimum 6 miesiącach aktywności zawodowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy, z których jeden miesiąc powinien bezpośrednio poprzedzać chorobę.

Zasiłek chorobowy

Pracownikowi i pracującemu na własny rachunek przysługuje zasiłek dzienny, który jest obliczany na podstawie godzinowej stawki wynagrodzenia bądź uzyskiwanego dochodu (w przypadku pracującego na własny rachunek). Pracownicy otrzymują świadczenie od pierwszego dnia choroby¹⁶ (pierwsze 2 tygodnie pokrywa pracodawca), a pracujący na własny rachunek od trzeciego tygodnia choroby (mogą oni jednak ubezpieczyć się dobrowolnie na pierwsze 2 tygodnie choroby).

Zasiłki chorobowe mogą być wypłacane pracownikom przez 52 tygodnie w ciągu ostatnich 18 miesięcy, emerytom lub osobom, które osiągnęły 65 lat (67 lat ci, którzy ukończyli 60 lat do 1 lipca 1999 r.), nie dłużej niż 13 tygodni w ciągu 12 miesięcy. Okres ten nie obejmuje dwóch

¹⁵ <https://www.analizy.pl> oraz <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/penge-og-pension/folkepension> - stan na 14.11.2018¹⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4487> – stan na 14.11.2018

¹⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4487> – stan na 14.11.2018

pierwszych tygodni choroby (pokrywanych przez pracodawców), ani okresów, w trakcie których zasiłki były wypłacane z powodu ciąży, porodu lub adopcji. Pod pewnymi warunkami okres ten może być przedłużony.

Lokalne władze podejmują okresowe działania kontrolne. Pierwsze po 8 tygodniach absencji spowodowanej chorobą. Przy pierwszym badaniu lub przy kolejnym, nie później niż po 6 miesiącach choroby trwającej 12 miesięcy władze lokalne powinny przedstawić osobie chorej propozycje zabezpieczenia na przyszłość. Zasiłek w przypadku choroby dziecka do lat 14 jest taki sam jak w przypadku choroby pracownika.

2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa

Ubezpieczeniem w zakresie świadczeń rzeczowych objęte są wszystkie kobiety zamieszkujące w Danii przynajmniej 6 tygodni. Do świadczeń pieniężnych z tytułu macierzyństwa uprawnieni są pracownicy, pracujący na własny rachunek, współpracujący współmałżonkowie.

O świadczenia z tytułu macierzyństwa mogą ubiegać się pracownicy zatrudnieni przynajmniej 120 godzin w ciągu 13 tygodni poprzedzających zwolnienie lub ukończenie szkolenia zawodowego trwającego minimum 18 miesięcy lub odbywanie płatnego stażu jako części szkolenia zawodowego lub przebywanie na zasiłku dla bezrobotnych.

Od pracujących na własny rachunek wymaga się minimum 6-miesięcznej aktywności zawodowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy, z których ostatni miesiąc musi przypadać bezpośrednio przed zwolnieniem.

Zasiłek macierzyński

Zasiłek macierzyński wypłacany jest od czwartego tygodnia przed przewidywaną datą porodu i przez 14 tygodni po urodzeniu dziecka. Możliwe jest również pobieranie zasiłku dziennego przez 32 tygodnie po 14 tygodniach pobierania zasiłku macierzyńskiego.¹⁷ Osoba adoptująca dziecko może otrzymywać zasiłkiienne przez 14 tygodni, począwszy od faktycznego wzięcia pod opiekę dziecka. Niezależnie od tego ojciec ma prawo do zasiłku dziennego przez dwa tygodnie następujące po urodzeniu się dziecka lub wzięcia pod opiekę. Dzienny zasiłek macierzyński jest obliczany na podstawie godzinowej stawki wynagrodzenia (dla pracowników) lub uzyskiwanego dochodu (dla pracujących na własny rachunek)¹⁸.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Prawo uznaje za osobę niepełnosprawną osobę w wieku 18-65 lat (67 dla osób, które osiągnęły 60 lat do 1 lipca 1999 r., okres przejściowy do 1 lipca 2002 r.), której zdolność do pracy jest czasowo zmniejszona co najmniej o połowę ze względu na umysłową lub fizyczną ułomność.

Ubezpieczeniem z tytułu niezdolności do pracy w systemie powszechnym objęci są wszyscy mieszkańcy Danii.

Systemy ATP (uzupełniający system oparty na zawodowych programach emerytalnych) i SP (specjalny system oparty na indywidualnych systemach oszczędnościowych) nie przewidują świadczeń z tytułu niezdolności do pracy.

O świadczenia z tytułu niezdolności do pracy mogą ubiegać się osoby, które:

- mają orzeczonego minimum 50% stopień inwalidztwa,
- nie przekroczyły 64 lat (66 dla tych, którzy 60 lat osiągnęli do 1999 r., okres przejściowy do 1 lipca 2002 r.),

¹⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4487>- stan z dnia 14.11.2018

¹⁸ www.borger.dk oraz <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4487> - stan z dnia 14.11.2018

- mają minimalny okres przynależności do systemu, tzn. przynajmniej 3 lata zamieszkiwania w Danii między 15 a 67 rokiem życia,
- w przypadku cudzoziemców - przebywają w Danii 10 lat, z których 5 bezpośrednio przed złożeniem wniosku o rentę.

W wieku 65/67 lat renta jest automatycznie zamieniana na emeryturę.

Wysokość renty inwalidzkiej zależy od stopnia niepełnosprawności i przyczyn społecznych.

Przy **całkowitej niezdolności do pracy** (100%) - świadczenie jest sumą:

- kwoty podstawowej,
- podstawowego dodatku inwalidzkiego,
- dodatku z tytułu niezdolności do zarobkowania,
- dodatku rentowego.

Przy **średniej niezdolności do pracy** (67-99%) - świadczenie jest sumą:

- kwoty podstawowej,
- podstawowego dodatku inwalidzkiego,
- dodatku rentowego.

Przy **częściowej niezdolności do pracy** (jeśli zdolność do pracy jest zredukowana do 50%) - świadczenie jest sumą:

- kwoty podstawowej,
- dodatku rentowego,
- kwoty przedemerytalnej (jeśli spełnia określone warunki).

O wysokości poszczególnych składników renty inwalidzkiej można dowiedzieć się kontaktując się z lokalnym urzędem gminy:

Poza wyżej wymienionymi świadczeniami osobom niepełnosprawnym może przysługiwać:

- zasiłek opiekuńczy - przyznawany na pomoc osoby trzeciej w przypadku ślepoty lub znacznego krótkowidztwa,
- zasiłek na stałą pielęgnację - gdy wnioskujący wymaga stałej pielęgnacji lub opieki osoby trzeciej,
- zasiłek inwalidzki - przyznawany, gdy zarobki nie dają uprawnień do renty i gdy niepełnosprawność (66-100%) jest potwierdzona medycznie oraz w wypadku głuchoty stwarzającej poważne problemy w komunikacji, zasiłek zdrowotny - pokrywający 85% udziału rencisty w wydatkach związanych z ochroną zdrowia,
- zasiłek mieszkaniowy i personalny dodatek dla rencistów, którzy mieszkają w trudnych warunkach i nie otrzymują pełnej renty.

Świadczenia **waloryzuje się** corocznie w zależności od wzrostu przeciętnego wynagrodzenia.

Świadczenia z tytułu inwalidztwa **można łączyć z pracą**, ale wówczas świadczenia te są obniżane.

Władze publiczne subsydują pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych¹⁹

Ubezpieczenie od ryzyka wypadków przy pracy i chorób zawodowych musi być wykupione w upoważnionej instytucji ubezpieczeniowej. Ubezpieczenie obejmuje wszystkie wypadki i ich bezpośrednie następstwa, które występują w trakcie pracy lub w związku z pracą i które powodują trwałe lub okresowe zmniejszenie zdolności do zarobkowania. Ubezpieczenie obejmuje szereg chorób zawodowych, które ujęte są na specjalnej liście, jak i szkody ponoszone przez dziecko urodzone żywe, które zachorowało z powodu pracy wykonywanej przez jego matkę w ciąży oraz z powodu narażenia na czynniki szkodliwe, na jakie wystawiani byli jego rodzice przed poczęciem dziecka.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4492>- stan z dnia 14.11.2018

Wypadki w drodze do pracy i z pracy nie są objęte ubezpieczeniem.

Ubezpieczeniem z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych objęci są:

- pracownicy i niektórzy pracujący na własny rachunek (rybacy i właściciele statków),
- uczestnicy kursów lub inne osoby przebywające w ośrodku szkoleniowym, warsztacie lub biurze w związku ze studiami lub szkoleniem zawodowym,
- dzieci dotknięte chorobą lub chorobą wrodzoną spowodowaną przez pracę ojca lub matki.

Warunkiem ubiegania się o świadczenie jest zgłoszenie wniosku w ciągu jednego roku od wystąpienia zdarzenia. Nie określono wymaganego minimalnego okresu zatrudnienia.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne w Danii finansowane są z budżetu państwa.

Przysługują one obywatelom Danii, będącym stałymi mieszkańcami oraz cudzoziemcom przebywającym w Danii minimum 1 rok (3 lata w przypadku dodatku specjalnego) lub cudzoziemcy objęci dwustronnymi umowami międzynarodowymi w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Świadczenia przysługują na dzieci w wieku do lat 18.

Świadczenia rodzinne i ich wysokość²⁰

Dodatek na dzieci samotnych rodziców i emerytów:

- 1276 koron kwartalnie

Dodatek nadzwyczajny na dzieci samotnych rodziców i emerytów:

- 1300 koron kwartalnie

Dodatek specjalny:

- 6522 korony kwartalnie na sierotę,
- 3261 koron kwartalnie na dzieci samotnych rodziców i emerytów,
- 2103 koron kwartalnie na dziecko w rodzinie wielodzietnej,
- 48458 koron (jednorazowy dodatek) na dziecko adoptowane,

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia w Danii

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia jest dobrowolne. Każda gałąź zawodowa ma swoją kasę.

Ubezpieczeniem na wypadek bezrobocia objęte są osoby w wieku 18-63 lat, zamieszkujące w Danii, wykonujące pracę najemną, pracujące na własny rachunek (jeżeli praca nie jest dorywcza) i współmałżonkowie lub osoby młode, które przeszły szkolenie zawodowe trwające co najmniej 18 miesięcy w gałęzi objętej działaniem danej kasy lub odbywają służbę wojskową, osoby sprawujące funkcje publiczne (członkowie Parlamentu lub lokalnych władz).

Warunkiem ubiegania się o:

- **zasilek dzienny** - jest 12-miesięczne ubezpieczenie na wypadek bezrobocia oraz 52 tygodnie zatrudnienia podczas ostatnich 3 lat. Bezrobocie nie może być wynikiem konfliktu ani odmów przyjęcia ofert pracy. Osoba ubiegająca się o zasiłek musi być zarejestrowana w publicznych służbach zatrudnienia oraz być zdolna i chętna do pracy.
-
- Dla pracujących na własny rachunek okres oczekiwania wynosi 4 tygodnie. Przy częściowym bezrobociu, tygodniowy czas pracy musi być zmniejszony o 7,4 godziny w stosunku do pełnego etatu,

²⁰ <https://lifeindenmark.borger.dk/Pages/default.aspx> - stan z dnia 14.11.2018

- **świadczenie z tytułu dobrowolnego przejścia na wcześniejszą emeryturę** - jest osiągnięcie wieku 60-65 lat i 25-letni okres ubezpieczenia na wypadek bezrobocia w ciągu ostatnich 30 lat oraz bycie mieszkańcem Danii.

Wysokość świadczeń²¹:

- zasiłek dzienny - wynosi 90% dotychczasowych zarobków osoby ubezpieczonej w ciągu ostatnich 12 tygodni lub 3 miesięcy, nie więcej niż 827 DKK na dzień. Płacony jest od 4 dnia bezrobocia (pierwsze 3 dni opłacane są przez pracodawcę pod warunkiem, że pracownik sam nie zrezygnuje z pracy) przez 5 dni w tygodniu przez jeden rok, maksymalnie przez 2 lata w ciągu 3 lat. Osoby bezrobotne, które spełniają pewne warunki okresów zatrudnienia, upoważnione są do 82% maksymalnej kwoty niezależnie od zarobków. Młodzi bezrobotni (zaraz po szkoleniu zawodowym lub służbie wojskowej) otrzymują nie więcej niż 646 DKK dziennie. Jeżeli bezrobotny jest w wieku 50-59 lat, to kolejny okres może być tylko do 60 lat, tzn. do chwili gdy nabędzie prawo do dobrowolnego przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- Jeżeli bezrobotny jest w wieku do 25 lat, to pierwszy okres wypłaty zasiłku trwa 6 miesięcy, a drugi 3,5 roku. Częściowy zasiłek oblicza się, zmniejszając normalną stawkę proporcjonalnie do liczby godzin,
- świadczenie z tytułu dobrowolnego przejścia na wcześniejszą emeryturę wynosi 91% wysokości zasiłku dziennego, nie więcej niż 717 DKK dziennie. Świadczenia waloryzowane są raz w roku.

Warunki nabywania prawa do świadczeń dla bezrobotnych w Danii

- pozostawanie bezrobotnym z przyczyn niezawinionych,
- aktywne poszukiwanie pracy,
- zarejestrowanie w urzędzie zatrudnienia,
- gotowość do podjęcia pracy,
- pozostawanie dostępnym na rynku pracy.

Osoba bezrobotna ma prawo do świadczeń przez 4 lata, jeśli jest osobą bezrobotną w wieku 55 lat, okres pobierania świadczenia dla bezrobotnych może być wydłużony do 60 roku życia, jeżeli w tym wieku spełnią warunki uprawniające do wcześniejszej emerytury.

Dla osób ubezpieczonych uprawnionych do renty socjalnej okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych skraca się do 12 miesięcy w ciągu 18 miesięcy.

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Danii

Na podstawie regulacji UE można przetransferować do Danii przysługujący w Polsce zasiłek na okres do 3 miesięcy (z możliwością przedłużenia maksymalnie do 6 miesięcy), pod warunkiem, że przed wyjazdem posiadało się status bezrobotnego przez okres minimum 4 tygodni.

Przed wyjazdem w poszukiwaniu pracy należy poinformować o tym zamiarze powiatowy urząd pracy. Należy również uzyskać dokument PD U2 z wojewódzkiego urzędu pracy.

Należy pamiętać o odpowiednio wczesnym rozpoczęciu załatwiania formalności.

W momencie spełnienia wszystkich wymogów urząd wyda dokument PD U2, który należy, po przyjeździe do Danii przedstawić w biurze Publicznych Służb Zatrudnienia.

Należy zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy w duńskim urzędzie pracy Arbejdsformidlingen - AF, w ciągu 7 dni od deklarowanego dnia wyjazdu z Polski.

Zasiłek wypłacany będzie przez właściwy powiatowy urząd pracy bezpośrednio na konto wskazane przez bezrobotnego.

²¹ www.borger.dk oraz <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1107&langId=en&intPageId=4496> - stan z dnia 14.11.2018

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.retsinformation.dk

www.borger.dk

www.zus.pl

www.bm.dk

www.ask.dk

3. Warunki życia

3.1. Zakwaterowanie

Prawie 60% mieszkańców Danii posiada swoje własne domy bądź apartamenty (68% domy, 32% apartamenty). 10% Duńczyków jest właścicielami tak zwanych domów wakacyjnych.

Wynajęcie mieszkania może być trudne, szczególnie, jeśli szukać mieszkania w głównych miastach. Ogłoszenia z ofertą mieszkań na wynajem można znaleźć w lokalnych i ogólnokrajowych gazetach, na przykład

Jyllands-Posten - www.jp.dk, Berlingske Tidende - www.b.dk, i Politiken - <http://politiken.dk> oraz Stiftstidende - <http://stiften.dk>.

W przypadku wynajmu mieszkania płaci się depozyt oraz 3-miesięczną opłatę zaliczkową. Okres wypowiedzenia wynosi zazwyczaj 1 miesiąc, o ile umowa najmu nie została podpisana na czas określony. Wzór standardowej umowy najmu można nabyć w większości księgarni.

Jeżeli czynsz jest wysoki, osoby o niskich dochodach mogą ubiegać się o dotację mieszkaniową.

Agencje obrotu nieruchomościami dostarczają informacji o domach i mieszkaniach. Lokalne agencje można znaleźć na stronie www.bolig-guide.dk. Ceny różnią się stosownie do lokalizacji i są zależne od sposobu rozliczania podatku dochodowego.

W Danii kupujący zwykle bierze pożyczkę hipoteczną w towarzystwie pożyczkowym. Kwota pożyczki hipotecznej może wynosić do 80% wartości nieruchomości i może być spłacana ratalnie przez okres do 30 lat. Odsetki od pożyczki można odliczyć od podatku.

Informację o mieszkaniach na wynajem oraz o nieruchomościach na sprzedaż możesz znaleźć na stronie: www.boligportal.dk.

3.2. Prawo jazdy

W Danii można posługiwać się polskim prawem jazdy. Jeżeli planuje się dłuższy pobyt, ze względów praktycznych, wdrożenie wymieni na duńskie prawo jazdy (bez konieczności zdawania egzaminu).

Jeżeli nie posiada się prawa jazdy uzyskanego w jednym z państw UE/EOG, aby zdobyć duńskie prawo jazdy należy:

- posiadać adres (zameldowanie) w Danii,
- mieć dobry stan zdrowia,
- zdać test (teoretyczny i praktyczny).

Test teoretyczny odbywa się w języku duńskim, jednakże zdający może opłacić tłumacza. Pytania są prezentowane w formie slajdów - zdający udziela odpowiedzi pisemnie. Wyniki testu podawane są w chwili po zakończeniu egzaminu.

Test praktyczny - egzamin prawa jazdy, razem z egzaminatorem, który ma prawo pytać o kwestie techniczne związane z pojazdem. W przypadku korzystania z pomocy tłumacza w części teoretycznej należy z jego usług również skorzystać w części praktycznej (opłatę ponosi zdający).

Dania ma dobrze zorganizowany transport publiczny. Ludzie są zachęceni do korzystania z niego lub jeżdżenia na rowerze. Rowerzyści mają dobre warunki w mieście i na wsi, ponieważ jest tam

wiele ścieżek rowerowych, a Dania jest jednym z krajów, w których rowery są bardzo popularnym środkiem transportu.

3.3. System edukacji²²

Przedszkole - jest nieobowiązkowe, trzyletnie, przeznaczone dla dzieci w wieku od 3 do 6 roku życia. Dzieci 5-6 letnie są przygotowywane do podjęcia nauki w szkole podstawowej w najstarszych grupach w przedszkolu lub klasach wstępnych.

Szkoła podstawowa - *folkeskole*, trwa dziesięć lat, jest obowiązkowa, bezpłatna i jednolita. Do klasy VII uczniowie oceniani są opisowo, a od klasy VIII w skali 1 do 13, z przedmiotów, które będą zdawać na egzaminie końcowym. Szkoła podstawowa kończy się nieobowiązkowym egzaminem, po którym dzieci mogą kontynuować naukę w klasie dziesiątej lub podjąć naukę w szkole średniej.

Obowiązek szkolny w Danii obejmuje dzieci w wieku od 6 do 16 roku życia.

Szkoła średnia - po dziesięcioletniej szkole podstawowej uczniowie mogą wybrać naukę w:

- gimnazjum - trzyletnim, ogólnokształcącym lub
- szkole zawodowej - przygotowującej do podjęcia pracy.

Natomiast uczniowie, którzy wybrali naukę w klasie dziesiątej, kontynuują naukę w dwu-trzyletnich szkołach specjalistycznych, dwuletnich gimnazjach lub trzyletnich technikach.

Specyfika gospodarcza oraz inne uwarunkowania historyczne i kulturowe w Danii mają wpływ na odmienną rolę partnerstwa społecznego w edukacji zawodowej w tym kraju. W Danii partnerzy społeczni reprezentujący pracowników i pracodawców w dziedzinie edukacji zawodowej stowarzyszeni są w różnych instytucjach, np.

- Trade Committees,
- Sector Committees,
- The National Federation of Trade Union,
- National Association of Danish Employers.

Instytucje te współpracują z Ministerstwem Edukacji, Ministerstwem Pracy i Ministerstwem Przemysłu w dziedzinie edukacji zawodowej. Partnerzy społeczni tych instytucji prowadzą negocjacje z Ministerstwami w zakresie planowania, organizowania i wdrażania nowych form kształcenia zawodowego wynikających z potrzeb regionów, sektorów gospodarczych i zakładów pracy. Wykonują oni też ekspertyzy i badają funkcjonowanie zarządzeń i ustaw na poziomie lokalnym, proponując konieczne zmiany i poprawki w ustawodawstwie dotyczącym edukacji zawodowej. System edukacji zawodowej w Danii zorganizowany jest na podbudowie 9-10 klasowej szkoły powszechnej i obejmuje:

- system kursowy,
- system szkolny (dualny),
- terminatorstwo w zakładach pracy.

Podstawową formą organizacyjną w edukacji zawodowej jest system kursowy (tzw. AMU Arbejds-markeds-uddannelsese) funkcjonujący w sektorze prywatnym i państwowym. System AMU zapewnia otwarte i elastyczne kształcenie i doskonalenie zawodowe w dostosowaniu do potrzeb zakładów pracy. Umożliwia on szybkie przekwalifikowanie pracowników, szkolenia w zakresie nowych specjalizacji i technologii. Partnerzy społeczni, działając w ramach systemu AMU, szybko określają potrzeby edukacyjne, planują i organizują kursy zawodowe, co ułatwia mobilność pracowników w różnych zakładach pracy.

Fundacja zawodowa organizowana przez partnerów społecznych w ramach kursów typu AMU, ma w Danii duże tradycje i organizowanie kursów nie wymaga zgody instytucji centralnych. System szkolnej edukacji zawodowej, chociaż nie ma tak dużej elastyczności jak system

²² <http://www.expatindenmark.com/livingindenmark/pages/schooling-and-child-care.aspx> - stan z dnia 14.11.2018

kursowy AMU, ma w Danii również swoje tradycje. Podejmowane są próby uelastycznienia tego systemu i większego dostosowania go do potrzeb zakładów pracy. Młodzież duńska kształci się w średnich 3-4 letnich szkołach technicznych i handlowych oraz szkołach typu EFG, odpowiadających polskim zasadniczym szkołom zawodowym, w których nauka trwa dwa lata i obejmuje kształcenie w:

- szkole - 1 rok,
- zakładzie pracy - 1 rok.

W szkole uczniowie zdobywają wiedzę teoretyczną i podstawową wiedzę praktyczną. Specjalizacyjne kształcenie praktyczne odbywa się w zakładach pracy wybranych przez uczniów. Kształcenie w tego typu szkołach umożliwi uczniom opanowanie umiejętności praktycznych koniecznych do wykonywania pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły. Edukacja zawodowa odbywa się też w systemie szkoła - warsztat szkolny. Partnerstwo społeczne w edukacji zawodowej przyjmuje różną formę w różnych sektorach. Na zakończenie szkoły średniej uczniowie zobowiązani są zdać egzamin umożliwiającą im kontynuację nauki na studiach wyższych.

Szkolnictwo wyższe dzieli się na:

- **uniwersytety** (http://pl.wikipedia.org/wiki/Uniwersytety_w_Danii)
- kolegia, które ukierunkowane są zawodowo, z krótkim (1-3 letnim) cyklem kształcenia, lub długim (3-4 letnim) cyklem kształcenia.

Studia uniwersyteckie składają się z trzech etapów:

- trzyletni - na stopień *bachelor*;
- dwuletni - na stopień magistra;
- trzyletni - doktorski z publiczną obroną.

Studia są bezpłatne. Na większości uniwersytetów uczelnie same decydują o liczbie przyjmowanych studentów.

Najstarszą, a jednocześnie największą instytucją naukowo-dydaktyczną w Danii jest Uniwersytet w Kopenhadze, założony w 1479 r.. System szkolnictwa wyższego w Danii obejmuje 200 stosunkowo małych uczelni, w których przeciętna liczba studentów wynosi 800, a jedna uczelnia przypada na każde 26 tys. mieszkańców.

Sektor uniwersytecki obejmuje 12 uczelni: 5 tradycyjnych uniwersytetów, posiadających pełną gamę tradycyjnych dyscyplin akademickich, 3 specjalistyczne instytucje oferujące programy oparte na naukach przyrodniczych, 3 szkoły biznesu oraz Duńską Szkołę Królewską Farmacji. Poza tym istnieje szereg uczelni nadzorowanych przez ministra kultury, oferujących programy w zakresie szkolnictwa artystycznego. Sektor kolegiów to stosunkowo małe instytucje, które oferują studia nieakademickie ukierunkowane zawodowo, o krótkim i średnim cyklu kształcenia.

Studia w Danii są bezpłatne i w zasadzie istnieje do nich swobodny dostęp dla wszystkich posiadających odpowiednie kwalifikacje. Od 1994 r. uniwersytety mają prawo decydować, w pewnych ogólnych ramach, o liczbie przyjmowanych studentów, z wyjątkiem bardzo kosztownych kierunków studiów, jak medycyna i stomatologia, gdzie Ministerstwo Edukacji określa wielkość naboru. To samo dotyczy kolegiów kształcących nauczycieli. W ostatnim przypadku liczbę nowo przyjętych określa podaż miejsc szkoleniowych i popyt na absolwentów.

Sektor kolegiów to stosunkowo małe instytucje, które oferują studia nie akademickie, zorientowane zawodowo, o krótkim (1-3 lat) oraz średnim (3-4 lata) cyklu kształcenia. W 2000 r. wprowadzono w tych ostatnich stopień zawodowy *bachelor*.

Listę szkół międzynarodowych można otrzymać kontaktując się z The European Council of International Schools: www.ecis.org.

3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

Dokumentacja dotycząca posiadanego wykształcenia i kwalifikacji zdobytych poza granicami Danii może zostać przesłana do Duńskiego Centrum Oceny Zagranicznych Kwalifikacji - CVUU

(Cirius), w celu ich oceny ze względu na duński rynek pracy. CVUU ocenia posiadane wykształcenie w porównaniu do duńskiego systemu edukacji i wydaje swoją opinię.

Proces oceny kwalifikacji trwa zazwyczaj do miesiąca. W razie konieczności CVUU zleca dodatkowe ekspertyzy i w tym przypadku procedura może wydłużyć się do 4 miesięcy.

W celu uzyskania dodatkowych informacji należy kontaktować się z:

Danish Centre for Assessment of Foreign Qualifications

<http://fivu.dk/en/education-and-institutions/recognition-and-transparency/recognition-guide>

3.5 Kursy języka narodowego

Głównym językiem w większości firm jest duński. Każdy magistrat oferuje możliwość nauki języka duńskiego dla obcokrajowców. Zajęcia do 18 godzin tygodniowo mogą być darmowe (w trybie dziennym lub wieczorowym) - pod warunkiem posiadania numeru CPR. Gmina w uzasadnionych przypadkach może zażądać drobnej opłaty za uczestnictwo w kursie.

W celu uzyskania szczegółowych informacji należy skontaktować się z magistratem.

3.6 System opieki zdrowotnej

3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Świadczenia medyczne przysługują wszystkim mieszkańcom Danii i cudzoziemcom, którzy przebywają w Danii przynajmniej 6 tygodni.

Lekarze, stomatolodzy, recepty

W przypadku konieczności skorzystania z usług medycznych należy zwrócić się do dowolnego lekarza lub stomatologa zarejestrowanego w duńskim systemie Powszechnej Służby Zdrowia i okazać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Po pobraniu opłaty za leczenie należy uzyskać pokwitowanie. Na podstawie wniosku złożonego w urzędzie gminy przed wyjazdem z Danii wraz z pokwitowaniami zostaną zwrócone wszystkie koszty porady lekarskiej oraz część kosztów leczenia stomatologicznego. Po przedstawieniu paszportu lub karty EKUZ pacjent otrzyma podczas pierwszej wizyty w aptece specjalną kartę, w której należy zapisywać wszystkie zakupione lekarstwa. Jeżeli karta nie zostanie wydana, to należy zachować wszystkie recepty i dowody zapłaty, które zostaną dołączone do składanego w gminie wniosku o zwrot kosztów świadczeń zdrowotnych.

Leczenie w szpitalu

Bezpłatne leczenie w szpitalu zapewni lekarz. Jeżeli wcześniej nie możemy skontaktować się z lekarzem, to należy okazać paszport lub kartę EKUZ kierownictwu szpitala z prośbą o dopełnienie formalności uprawniających do nieodpłatnego leczenia.

Grenlandia i Wyspy Owcze nie należą do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, ale podpisały odrębne umowy o wzajemnych świadczeniach zdrowotnych. Obywatele krajów UE są uprawnieni do otrzymania świadczeń zdrowotnych w nagłych przypadkach, na takich samych zasadach, jak mieszkańcy tych wysp. Zaleca się wykupienie ubezpieczenia NW.

3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Ubezpieczeniem na wypadek choroby objęci są wszyscy pracownicy i pracujący na własny rachunek oraz współpracujący współmałżonkowie.

W Danii istnieją dwie kategorie ubezpieczenia zdrowotnego. O przynależności do każdej z nich decyduje ubezpieczony. Ubezpieczeni kategorii pierwszej mają prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych, ale udzielanych przez lekarza ogólnego. Specjalistyczne świadczenia lecznicze są bezpłatne, udzielane na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza ogólnego. Ubezpieczeni kategorii drugiej mają pełną swobodę w wyborze lekarza, ale muszą sami ponosić

część kosztów zabiegów leczniczych. Można zmieniać kategorię ubezpieczenia, ale nie częściej niż raz do roku. Ubezpieczenie zdrowotne uczestniczy w pokrywaniu kosztów leków, prewencyjnych zabiegów dentystycznych, leczenia dentystycznego (w przypadku ubezpieczenia kategorii pierwszej tylko wtedy, gdy dentysta zawarł umowę z instytucją ubezpieczenia chorobowego), zabiegów fizykoterapeutycznych, jeżeli są one udzielane na podstawie zalecenia lekarza i przez uprawnionego fizykoterapeutę. Świadczenia udzielane w szpitalach publicznych są bezpłatne dla wszystkich osób mieszkających w Danii.

3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Danii

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- Imię,
- Nazwisko
- Datę urodzenia
- PESEL
- Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- Numer identyfikacyjny Karty
- Data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ) potwierdza prawo do korzystania na koszt NFZ z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w czasie tymczasowego pobytu na terenie innego państwa członkowskiego UE/EFTA.

EKUZ może zostać wydana wyłącznie osobom, które posiadają prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych zgodnie z przepisami krajowymi, w tym osobom zgłoszonym do ubezpieczenia zdrowotnego.

Korzystając z EKUZ za granicą pamiętaj, że podlegasz obowiązkom i korzystasz z praw wynikających z ustawodawstwa państwa członkowskiego UE/EFTA na tych samych warunkach, co ubezpieczeni w tym państwie.

Idąc do lekarza upewnij się, że działa w ramach publicznego systemu opieki zdrowotnej tego państwa.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie <http://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/zalatw-sprawe-krok-po-kroku/jak-wyrobic-karte-ekuz/>

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą/pocztą elektroniczną;
- faksem.

Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur znajdują się na stronie www.nfz.gov.pl.

EKUZ, podobnie jak wcześniej formularz E 111, uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia. EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

Mieszkając na terenie Danii, aby korzystać z opieki medycznej, należy pozyskać osobisty numer rejestracyjny (CPR-number/social security). W tym celu należy osobiście zgłosić się do biura Rejestru Narodowego (Folkeregisteret), przynosząc ze sobą pozwolenie na pobyt lub wewnątrzniordyckie zaświadczenie. Należy posiadać również paszport, akt ślubu, (jeżeli się posiada) oraz akt urodzenia w przypadku dzieci. Na tej podstawie biuro wydaje zaświadczenie o nadaniu numeru osobistego (CPR) oraz wydaje kartę narodowego ubezpieczenia zdrowotnego. Dokumenty te pozwalają na korzystanie z opieki medycznej w zakresie gwarantowanym przez ubezpieczenie.

3.7. Adresy stron internetowych zawierających informacje z powyższego zakresu

<http://www.expatindenmark.com> oraz <http://www.borger.dk>

<http://www.mz.gov.pl>

<http://www.nfz.gov.pl/>

Data przygotowania informacji:

Listopad 2018 r.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Marcin Lewko z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu